

IDEGENNEK,
JÖVEVÉNYNEK
NINCSEN
BECSŰJE
SZEGÉNYNEK...

Bújdosódalok a magyar
népköltészetben

...és ami mögötte van

Tipp: <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/1-1011.html>

Történelmi sors – személyes szenvedés

- A magyar történelem korszakai között – más népekhez hasonlóan - számos időszakban **gazdasági, társadalmi, politikai, etnikai** vagy **vallási** okokból emberek, családok, népcsoportok menekülésre kényszerültek.
- Idegen környezetben, eltérő etnikai, nyelvi, vallási, kulturális körülmények között, hol baráti, hol ellenséges fogadtatásban részesültek.

Tipp: Van a környezetedben az ukrajnai háború miatti menekült?
A háború kitörése óta 16.9 millió ukrajnai polgár hagyta el hazáját.
<https://novekedes.hu/elemezesek/ukrajna-kozel-fele-kiurulhet-mutatjuk-mely-oroszagokba-erkezett-a-legtobb-menekult>

Tipp:

Keress rá a népvándorlás kori népmozgásokra!

- https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_5_nat2020/lecke_02_007
- Dr. Hidán Csaba régész, történész élményszerű előadása erről az időszakról:

<https://www.youtube.com/watch?v=unej3a-lh-s>

„Elbújdosom, megpróbálom,
Ha elveszek, sem lesz károm.
Engem úgysincs, ki sajnáljon,
Ki értem könnyet hullasson.”

bújdosódal a gyimesi csángóktól

Kallós Zoltán Kossuth Nagydíjas erdélyi népzenekutató egy gyimesi bújdosódalt énekel, melyet tanítói munkája és népzene gyűjtői tevékenysége során tanult.

Tipp:

Megtanulhatod a felvétel és az alábbi szöveglejegyzés segítségével a dalt:
<https://folkradio.hu/mediatar/dalszovegek/190/idegen-foldre-ne-siess>
<https://www.youtube.com/watch?v=NAuZpEtgLZ8>

ABLONCZY BÁLINT – KORNISS PÉTER
KALLÓS ZOLTÁN
VILÁGA

Addig leszünk magyarok
amíg magyarul énekelünk
és magyarul táncolunk.

Kallós Zoltán

„Idegen földre ne siess,
Amíg hazádban megélhatsz!
Ne menj messze földre lakni,
Míg hazádban meg tudsz élni!”

Tipp: A Kallós Zoltán Alapítvány nyári
táborában énekelni-táncolni-
kézműveskedni tanulhatsz!

<https://kallosalapitvany.ro>

<https://youtu.be/oC4TrzkoUeU>

ELBÚJDOSOTT MAGYAROK

Miért csángók
a moldvai és gyimesi magyarok?

Tipp:

Nézz utána, vannak-e máshol is csángók a magyar nyelvterületen?

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%A1ng%C3%B3k#/media/F%C3%A1jl:Csangos.PNG>

A bukovinai székelyekről sorsárolt hallottál már?

https://youtu.be/_Dzu6jsSreA

A magyarok betelepülése Moldvába: XIII–XIX. század

A Moldvába menekült magyarok ortodox keresztény vallású, román nyelvi környezetben, az otthonról hozott kultúrájukba kapaszkodva őrizhették meg magyarságukat.

Népdalaikat régies, nyelvújítás kor előtti archaikus magyar nyelven, román jövevényszavakkal kiegészítve énekelik.
Pl. megpaljam=leporoljam
De a vonatra ők a román *tren* (francia *train*) szót használják.

Tipp:

A nyelvjárásokról:

<https://www.sutori.com/en/story/magyar-nyelvjarasok--1uPEf6QNYUyueDM4395mEqi9>

Petrás Mária moldvai származású, ma Magyarországon élő keramikusművész még édesanyjától tanulta ezt a bújdosóéneket:

„Mikor Csíkból kiindultam,
Színyem nem volt, úgy búsultam,
s E lábam megporosodott,
Időm nem volt, hogy megpaljam.”

<https://youtu.be/elBykNFR5VO>

HOL VAN MOLDVA? – Mi köze Moldovához? – És a magyarokhoz?

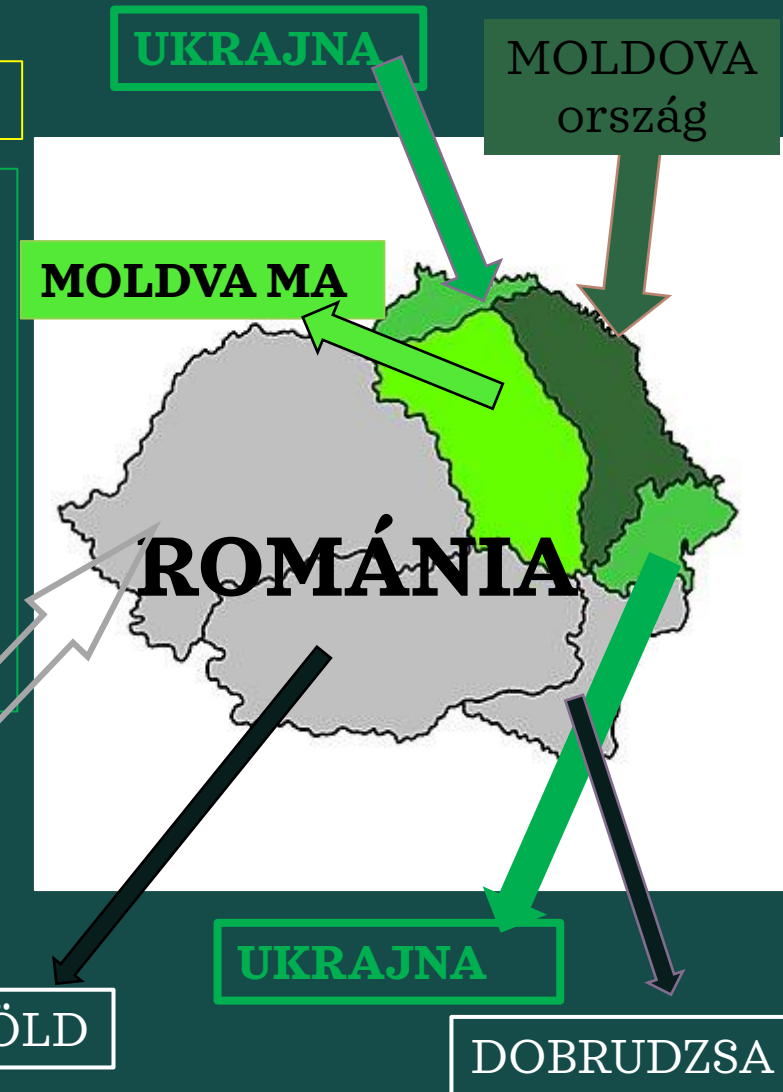
Ma Romániához tartozik, és sohasem volt magyar államalakulatok része

Földrajzilag nem tartozik A Kárpát-medencéhez, a Kárpátok keleti lejtőjén helyezkedik el

Folyókkal tudjuk legjobban körülhatárolni: A **Tatros**, Tázló, Ojtoz, Beszterce, és a **Szeret** által körülhatárolt terület

Ma négy román megye területén fekszik: BAKÓ Neamț Iași Vrancea **92 település**

TIPP:

- Egy kis szófejtés: csángál = elkóborol, elkószál
<https://e-nyelv.hu/2015-05-03/csangok-es-bozgorok/>
- A "csángál" szinonimái: kóborol, botorkál, sétálgat, csavarog, kirándul, világgá megy, nyakába veszi a világot, kevereg, elflangál, csámborog, elbóklászik, kalandoz, hegyet mászik, élvezi a természetet, barangol, túrázik
- Te használtad már valamelyik szinonima szótárt?
<https://szinonimaszotar.hu/>

Bújdosóénekek – bújdosóvers

A magyar nép sorsa a költészetben is létrehozta a bújdosóvers műfaját.
Közös gyökerük a Rákóczi szabadságharc utáni félnépi vagy közköltészet.

„Bujdosó szoros utakon,
Esméretlen földhátakon,
Forgok sokféle próbákon
És idegen országokon.
Eluntam már az bujdosást
És az keserves vándorlást;
Istenem, mutass oly szállást,
Ahol találjak jó nyugvást!
Ez a vége énekemnek...
Engem kinek nevezzenek?
Csak egy szegény idegennek,
Bujdosó szegínylegénnek.
Nemes Ungvár vármegyében,
Az erdőháti szigetben,
Az Latorca mellékében
Éneklém ezt egy üdőben. „

Tipp:

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-7-osztaly/a-dal/a-bujdosoenek-bucsudal>

<https://mek.oszk.hu/02200/02228/html/02/333.html>

Te ismeresz magyar költő által írt bújdosóverset?

Lásd: Petőfi'200!

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/petofi-sandor-DFB2/ifjukori-koltemenyek-DFB7/a-bujdoso-E15A/>

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szoveggyujtemeny-szoveggyujtemeny-1/a-kuruc-kor-irodalma-A2A/nepballadak-vitezi-enekek-AF4/igen-szep-bujdoso-legenyek-eneke-B39/>

Elindultam szép hazámból... és Erdő mellett estvé lettem...
Bartók Béla és Kodály Zoltán
két megrendítően szép népdalfeldolgozása bújdosóénekekre

<https://youtu.be/gsOq4PR7VGc>

https://youtu.be/FBfTR_VzMMo

♩ = 60

El - in - dul - tam szép ha - zám - ból, hi - rés kis Ma - gyar - or - szág - ból.
5
Visz - sza - néz - tem fél - u tam - ból, szé - mēm - ból a könny ki - csor - dult.

♩ = 60

Er - dő mellett est - vé - lédtem, Subám fe - jem a - lá tét - tem,
4
Ősz - sze - téttem két ke - zemet, úgy kér - tem jó Is - te - nēmet.

Hazám, hazám, édes hazám...

Archív autentikus népzenei felvételen:

<https://www.youtube.com/watch?v=z4vK6ftqCXM>

Előadóművészek felvételén:

https://youtu.be/5SJnjCE_aPg

GONDOLJUNK AZOKRA, AKIK MA
IDEGENBE KÉNYSZERÜLNEK,
AKIKNEK ÖNHIBÁJUKON KÍVÜL
EL KELL HAGYNI HAZÁJUKAT!

„Én Istenem, rendelj szállást,
Már meguntam a bújdosást!
Idegen földön a lakást,
Éjjel-nappal a sok sírást!”

bukovinai székely keserves

Tipp:

A BTK Zenetudományi Intézet kereshető digitális
folklór adatbázisaiban találhatsz letölthető hiteles
énekes és hangszeres népzenei felvételeket!

<http://db.zti.hu/24ora/mp3/3367f.mp3>

